

ОСВІТА В ЦИФРОВОМУ СВІТІ

ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ

за матеріалами

Всеукраїнської науково-методичної онлайн конференції

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний університет
Сумський державний педагогічний університет
Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського
Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського
Вінницька академія безперервної освіти
Комунальний заклад Сумської обласної ради – обласний центр
позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

ОСВІТА В ЦИФРОВОМУ СВІТІ

Збірка наукових праць
за матеріалами Всеукраїнської науково-методичної онлайн-конференції

Суми 2026

Редакційна колегія

Антонченко Марія Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри освітніх та інформаційних технологій комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, (головний редактор)

Грицай Сергій Михайлович, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з наукової роботи комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Євтушенко Наталія Василівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін та інформаційно-комунікаційних технологій в освіті Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського,

Шовкопляс Оксана Анатоліївна, кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри комп'ютерних наук Сумського державного університету

Пойда Сергій Андрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Вінницької академії безперервної освіти

Подліняєва Оксана Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх та інформаційних технологій комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Шостя Світлана Петрівна, завідувач центру підтримки дистанційної освіти і цифрової грамотності Полтавської академії неперервної освіти імені М. В. Остроградського

Павленко Ірина Миколаївна, старший викладач кафедри освітніх та інформаційних технологій комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Ніколаєнко Михайло Сергійович, старший викладач кафедри освітніх та інформаційних технологій комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

О72

Освіта в цифровому світі : збірка наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-методичної онлайн конференції / за заг. ред. М. О. Антонченко: Суми НІКО, 2026. 260 с.

У збірці наукових праць представлені статті науковців та освітян з актуальних питань цифровізації освіти, формування та розвитку інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу, використання цифрових технологій, зокрема, штучного інтелекту, в освітньому процесі закладів освіти.

Збірка, що підготовлена за матеріалами Всеукраїнської науково-методичної онлайн конференції «Освіта в цифровому світі», стане у нагоді науковцям, керівникам закладів освіти, викладачам, учителям, вихователям, керівникам гуртків, педагогам, методистам, студентам та усім зацікавленим особам.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність результатів і наявність плагіату несуть автори. Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди поділяє думки їх авторів.

Олійник Ірина Миколаївна, Павлюк Андрій Павлович Цифрові засоби формування інтерактивної компетентності майбутніх учителів природничих дисциплін	152
Охрименко Діана Владиславівна Дидактичні можливості інструментів штучного інтелекту у навчальному процесі	158
Павленко Ірина Миколаївна Превентивна робота вчителя щодо подолання кіберризиків серед молоді	162
Перлик Вікторія Володимирівна Медіаграмотність як механізм протидії ворожій пропаганді	167
Подліняєва Оксана Олександрівна Освіта, яку неможливо вимкнути: як Google workspace 2026 стає цифровим щитом української школи	172
Подорожна Олена Олександрівна, Пінчук Діана Миколаївна Цифрова культура і культурна ідентичність: інтерактивні методи викладання культурології в умовах онлайн та змішаного навчання	179
Полятикіна Тетяна Петрівна Інноваційні цифрові технології в позашкільній освіті. Нові можливості для розвитку творчості та навчання	185
Радченко Алла Юріївна Використання цифрових освітніх ресурсів для дистанційного навчання в гуртках позашкільля	189
Рідкоус Олеся Володимирівна Розвиток медіакомпетентності педагогів у період військового стану	193
Северина Любов Миколаївна Штучний інтелект як засіб персоналізації. STEAM-навчання в сучасній школі	201
Серих Лариса Володимирівна Оцінювання здобувачів освіти мистецької освітньої галузі: електронний облік навчальних досягнень	209
Стрельников Віктор Юрійович Використання цифрових технологій у підвищенні кваліфікації педагогічних працівників фахових коледжів	215

Президії Національної академії педагогічних наук України, 17 жовтня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024. Т. 6. № 2. С. 1–6. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/501> (дата звернення: 23.02.2026).

9. Vasylyuk-Zaitseva S., Kosenyuk H., Tanasiichuk I., Boyko J. Application of artificial intelligence in Ukrainian education of the future. *Futurity Education*. 2023. Vol. 3, № 3. P. 79–107. DOI: <https://doi.org/10.57125/fed.2023.09.25> (дата звернення: 20.02.2026).

Серих Лариса Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії і методики змісту освіти
КЗ Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Su181260slv@ukr.net

ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: ЕЛЕКТРОННИЙ ОБЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Анотація. У статті розкрито можливості об'єктивно оцінити досягнення здобувачів освіти мистецької освітньої галузі, відповідність групам результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі, ведення альбомів та щоденників спостереження та впровадження електронного журналу.

Ключові слова: наскрізні вміння, здобувачі початкової освіти, здобувачі загальної середньої освіти, наступність, Нова українська школа.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження. Науково-методологічні засади оцінювання здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти з мистецької освітньої сформульовано й унормовано в Державному стандарті базової середньої освіти (2020) [1], отже актуальність дослідження оцінювання неупередженого й об'єктивного, зокрема з мистецтва, є обумовленим і закономірним.

Аналіз останніх публікацій. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма закладу загальної середньої освіти. Заклад освіти, який здійснює свою діяльність як учасник Проєкту, розробляє освітню програму для базової середньої освіти на основі типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН №235 від 19.02.2021 [5] та методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти [4, с. 9].

Мета статті – з'ясувати особливості оцінювання мистецької освітньої галузі в ЗЗСО з метою його ефективного проведення в змішаному та

дистанційному форматах, також продемонструвати можливості електронного документообігу з питання дотримання вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів.

Виклад основного змісту статті. Основні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів розкрито в Державному стандарті базової середньої освіти, зокрема в додатках 19, 20. Результати навчальних досягнень учнів безпосередньо залежать від визначених досягнень в Державному стандарті базової середньої освіти [1, дод. 19, 20].

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання [3].

До характеристик навчальних досягнень

- придатність для вимірювання, ранжування й оцінювання;
- залежність від особистісних рис суб'єкта навчання;
- обумовленість мірою сформованості, етапом діяльності, на якому фіксується результат;
- позитивний прояв навчальних здобутків [4, с. 10].

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізнати поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів [2].

Формувальне оцінювання вимагає системності, має бути вбудоване в повсякденне шкільне життя. Це потребує новітніх підходів до організації навчального процесу й послідовної побудови нової культури оцінювання – у центрі яких учень/учениця та їхні індивідуальні потреби пізнання. Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти [2].

Інтегрований курс «Мистецтво» у ЗЗСО викладають здебільшого вчителі зі спеціальною мистецько-педагогічною освітою (вчитель музичного мистецтва, вчитель образотворчого мистецтва). Інтегрований курс «Мистецтво» за наявності у закладі освіти відповідного кадрового складу можуть реалізовувати два вчителі. За такої моделі викладання заклад освіти створює на основі модельної навчальної програми навчальну програму закладу

освіти, де виокремлюється дві складові за домінантними видами мистецтва із зазначенням відповідної кількості годин «Мистецтво: музичне мистецтво» (1 година на тиждень), «Мистецтво: образотворче мистецтво» (1 година на тиждень) і затверджує її рішенням педагогічної ради [3].

Відповідно – у класному журналі для кожної складової відводяться окремі сторінки, на яких після назви інтегрованого курсу прописується: «Мистецтво: музичне мистецтво», «Мистецтво: образотворче мистецтво» (хоча це є необов'язковим, остаточно рішення покладено на педагогічну раду закладу освіти). Колегіально педагоги закладу вирішують відображення в журналі груп результатів навчання, необхідність виставлення тематичної, підсумкової, поточної, річної та скоригованої оцінок [4, с. 13].

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання. Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності [4, с. 13].

У додатку 20 до Державного стандарту в мистецькій освітній галузі загальні результати навчання об'єднано в 4 групи, однак галузеві критерії містять 3 групи результатів. Група результатів «Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації» в критеріях була імплементована в три групи: 1. Пізнання мистецтва; 2. Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація; 3. Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення. Тобто той чи той результат навчання (вміння), що виявляє учень / учениця в межах запропонованої діяльності на уроці, і рівень його сформованості вчитель або вчителька може оцінити за відповідними критеріями. Уміння аналізувати твори мистецтва (опис особливостей мови різних видів мистецтва, використання мистецької термінології, порівняння образів тощо) оцінюємо за критеріями ГР1 (знаннєвий). За цим же критерієм оцінюємо і можливості учнівства щодо пошуку й аналізу мистецької інформації у цифровому середовищі. Виконання практично-творчих завдань в образотворчому, музичному інших видах мистецтва (завдання в графічних, живописних пластичних художніх техніках, створення зображень під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо; спів, музикування, імпровізації, інсценізації, фільмування тощо) оцінюємо за критерієм ГР2 (діяльнісний). За цим же критерієм оцінюємо створення мистецьких продуктів

за допомогою цифрових інструментів. Уміння визначати та описувати емоції (власні та втілені у мистецтві), висловлювати ціннісні ставлення, критичні судження, зокрема, до творів мистецтва/мистецьких образів, оцінюємо за критерієм ГР3 (ціннісний).

Ведення учнями зошитів з інтегрованого курсу «Мистецтво», виконання письмових домашніх завдань є недоцільним і несприятливим для організації творчої мистецької діяльності, хоча є багато ілюстрованих зошитів, які можна придбати й самостійно виконувати завдання під час очного навчання.

Таблиця 1.

Оформлення лівої сторінки журналу інтегрованого курсу «Мистецтво» у I семестрі з адаптаційним періодом (без оцінювання)

Облік навчальних досягнень учнів

Число і місяць	групи результатів навчання													
	0 2 0 9	...	ГР 1	Тематична	ГР 2	Тематична	ГР 1	ГР 2	Тематична	ГР 1	ГР 2	ГР 3	I семестр	Скоригована
Прізвище та ім'я учня (учениці)														
Бростко Олена	н													
Велес Богдан			н											

Більш детально розглянемо ведення сторінок класного журналу. У кінці кожного семестру, після теми останнього уроку, у колонці «Дата» маємо записати групи результатів (для мистецької освітньої галузі), а у графі «Зміст уроку» – зафіксувати групи результатів навчання відповідно до Свідоцтва досягнень учня, а саме:

ГР 1 – Пізнання мистецтва, художнє мислення

ГР 2 – Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація

ГР 3 – Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення

Відповідно до груп результатів навчання сторінки журналу з предмету (інтегрованого курсу (Мистецтво) оформлювати таким чином (таблиці 1, 2, 3).

На лівій сторінці журналу виставляються оцінки (5 клас з II семестру) за певний вид роботи у колонці з датою.

На правій сторінці журналу в «Зміст уроку» прописується проведена підсумкова робота чи інший спосіб оцінювання (самостійна робота, експрес-контроль, онлайн завдання), а також без дати та порядкового номера прописуються групи результатів.

Протягом теми вчителі проводять контроль за певною групою результатів та виставляють оцінки на лівій сторінці журналу у колонку без

дати із записом ГР 1, ГР 2 чи ГР 3. У кінці семестру виставляють оцінки за всі три групи результатів та семестрова, року-річна, яка може бути скоригована.

Таблиця 2.

Оформлення лівої сторінки журналу інтегрованого курсу «Мистецтво» у II семестрі (семестрове і річне оцінювання)

Облік навчальних досягнень учнів

/ п	Число і місяць	групи результатів навчання														Скоригована				
		6	7	8	9	0	1	ГР 1	Тематична	ГР 2	Тематична	ГР 1	ГР 2	ГР 3	II семестр		Скоригована	Річна	Скоригована	
	Прізвище та ім'я учня (учениці)	5	5	5	5	5	5													
	Бростко Олена								0			0								
	Велес Богдан				0		0	0	0		0	0	1	0	0		0			

Таблиця 3

Оформлення правої сторінки журналу інтегрованого курсу «Мистецтво» у I та II семестрі

№ з/п	Дата	Зміст уроку	Завдання додому
	02/ 09	Пісенна скарбниця. Пісня «Ой у лузі червона калина» у різних інтерпретаціях (гурт, соло)	Прослухати українські народні пісні у різних інтерпретаціях (1-2 пісні)
	05/ 09	Орнаментальні мотиви. Виконання рослинного орнаменту у стрічці. Проектна робота. Контроль пізнання мистецтва, художнього мислення (ГР 1)	Зробити фото або ескіз орнаменту у вашому побуті
	12/09	Декоративно-прикладне мистецтво. Видовий поділ. Композиція, символ, стилізація.	Виконати стилізоване виконання розпису тарелі. Опрацювати презентацію
	20/ 09	Камерно-вокальна музика, хорова музика. Народна, естрадна, академічна манера співу.	Підготувати плей лист до зазначених жанрів вокальної музики.
	ГР 1	Пізнає мистецтво та художнє мислення	
	12/ 03	Народне музичне мистецтво. Народна інструментальна музика та вокальна музика. Українські народні обряди.	Опрацювати презентацію. Підготувати презентацію одного із українських обрядів
	13/ 05	Витоки українського ужиткового мистецтва. Народні обереги. Оберегова символіка. Поняття берегиня. Лялька мотанка. Проектна робота. Контроль художньо-творчої діяльності, мистецької комунікації (ГР 2)	Опрацювати презентацію. Завдання за покликом (Майстерка з виконання ляльки мотанки)

Основним видом домашніх завдань є завдання на слухання та інтерпретацію музики в навколишньому середовищі, спостереження та замальовки ескізного характеру з натури, з пам'яті предметів, краєвидів, а також завдання творчого спрямування.

Висновки. Оцінювання навчальних досягнень учнів з мистецтва є процесом творчим, захоплюючим, але педагогу слід пам'ятати, що будь-яке оцінювання не має бути формальним чи бездумним. Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення звань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність та процедури проведення оцінювання, відповідність його критеріям оцінювання за групами результатів навчання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту інтегрованого курсу «Мистецтво» та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості, отже підходи до оцінювання, інтерпретація критеріїв оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 29.01.2026).
2. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. 2024. URL: <https://osvita.ua/doc/Rekomendaciyi.pdf> (дата звернення: 17.02.2026).
3. Формувальне оцінювання мистецької освітньої галузі НУШ: адаптаційний цикл : метод. посібник / за заг. ред. Л. В. Серих ; КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2023. 101 с.
4. Формувальне оцінювання навчальних досягнень з мистецтва НУШ: другий цикл базової середньої освіти : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. В. Серих. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2024. 323 с.
5. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0235729-21#Text> (дата звернення: 17.02.2026).